

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Monika Peetz
“Die Dienstagsfrauen”

Originally published in the German language as
“Die Dienstagsfrauen” by Monika Peetz ©2010, Verlag Kiepenheuer
& Witsch GmbH & Co. KG, Cologne/Germany
Underlying rights licensed by the broadcasting corporation
ARD/license through Degeto Film GmbH
Copyright © 2012 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

Slika na koricama: © planpicture / Elsa

ISBN 978-86-7702-228-0

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2012.

Monika Pec

ŽENE UTORKA

Prevela sa nemačkog

Lana Kabić

**Čarobna
knjiga**

Za Petera Jana, Lotu i Sema

1

„Brže, Tome! Miči dupe!“, grmeo je Lik. „Gosti samo što nisu stigli.“ Vlasnik „Le Žardena“ je bez milosti gonio svog novog kelnera kroz restoran. Uputstva su iz sekunda u sekund pljuštala po mladiću.

„Rekao sam pet čaša.“

„Ali ne običnih čaša.“

„Šta je s tim cvećem?“

„Moram li ja baš o svemu da mislim?“

Tomu ništa nije bilo jasno. Zbog koga je nastala sva ta frka? Pogled u knjigu rezervacija nije bio ni od kakve pomoći.

„Nemamo čak ni rezervaciju za taj sto kraj kamina.“

Lik je zastao kao da je to nešto najgluplje što je ikada čuo. „Jesi li uopšte pogledao kalendar?“

„Naravno.“

„I?“

„Piše: utorak.“

Lik je povisio glas: „Prvi utorak u mesecu. A to znači...“

„Da je neki francuski praznik?“, pokušao je Tom, kao da je u nekom kvizu.

Lik je glasno uzdahnuo. Možda je ipak pogrešio što je dao šansu tom nezaposlenom mladiću koji čak ni školu nije uspeo da završi. Tomovo jedino iskustvo u gastronomiji poticalo je iz

njegove najranije mladosti. Jedna budala poludelih hormona začela ga je u sportskom restoranu „TSV Ojskirhen“¹. Nažalost, Lik je bio ta budala. Zbog toga nije mogao da odbije kada mu je njegova bivša pre pet nedelja ostavila neuspeli proizvod njihove veze pred kućnim vratima. To nahoče je u međuvremenu napunilo devetnaest godina i u svemu je povuklo na majku. Bar je tako smatrao Lik.

„Moje najvernije gošće rezervisale su za osam sati, kao i svakog prvog utorka u mesecu. Dolaze još otkad sam bio kelner“, ostrašćeno će Lik, pri čemu je njegov ravan kelnski naglasak jasno odavao da on nipošto nije Francuz i da mu je „Lik“ samo umetničko ime. Ipak, blizina Instituta za francuski jezik bila je dovoljan razlog za to da orijentacija restorana ostane nepromenjena.

Tom još ništa nije shvatao: „Da, i?“

Lik je po drugi put uzdahnuo. Budući da je imao šezdeset pet godina, bilo je vreme da lagano misli na naslednika. Ali kako da objasni ograničenom sinu šta je toliko posebno u vezi s tih pet žena? Već petnaest godina dolaze u njegov lokal. Isprva su dolazile svakog utorka, a kasnije jednom mesečno.

Bio je kišan, slabo prometan dan i Lik je već hteo da zatvori restoran kada se pet sasvim pokislih žena, kikoćući se, obrelo na vratima. Njih pet, sve jedna različitija od druge: Karolina, hladna advokatica sportske građe i klasičnih crta lica; Judit, bleđa, mršava i providna; Eva, novopečena, marljiva lekarka; Estel, očigledno svetska dama – i najmlađa među njima, Kiki, maturantkinja sa aurom šarenog leptirića.

Karolina je bila ta koja je nagovorila Lika da im otvori još koju flašu. Elokventna advokatica već je tada vodila glavnu reč. Pritom je zapravo Judit palo na pamet da posle kursa francuskog zajedno odu na piće.

¹ *Turn- und Sportverein* – nemačko gimnastičko-sportsko udruženje; *Euskirchen* – mesto u Nemačkoj, u saveznoj državi Severna Rajna – Vestfalija. (Prim. prev.)

„Hoću dokraja da iskoristim svoje slobodno veče“, objasnila je. Kasnije se ispostavilo da je Judit slagala svog tadašnjeg muža Kaja da njen poslodavac zahteva i plaća kurs francuskog. Računala je na to da njen pedantni suprug uvek odlazi na spavanje tačno u 22.30 i da neće primetiti da je ona počela da svakog utorka dolazi kući malo kasnije. Kurs francuskog je obeležio početak kraja njihovog braka. Judit je Kaju složila priču da je krenula i na napredni kurs i nastavila je da se viđa s prijateljicama. Prošla je čitava večnost pre nego što su je žene utorka ohrabrile da konačno prekine taj nesrećni brak. Lik je godinama posmatrao kako se Judit od nesigurne sekretarice pretvara u ženu koja pomoću ezoterije i mudrosti Dalekog istoka traži sopstveni put.

Lik je godinama pratio žene utorka. Video je kako je Karolina od talentovane pravnice postala advokatica na glasu, kako je strastvena medicinarica Eva okačila svoju karijeru mačku o rep i zasnovala porodicu, a Kiki od maturantkinje izrasla u odraslu ženu. U tih petnaest godina, sve se promenilo. „Le Žarden“ se od andergraund mesta preobrazio u kultno, a kelner Lik je postao vlasnik. Samo je luksuzna ženica Estel, najstarija od njih pet, ostala dosledna sebi. Njoj je bilo važno da svima stavi do znanja da je bogata, da poseduje još jednu kuću u Sent Moricu i dobar golfski hendikep². Lik je pretpostavljao da je i rođena u „šanel“ kostimu.

„Pet žena koje su nedavno bile ovde.“ Tomu se konačno upalila lampica. Lice mu se sasvim ozarilo. „A je l' dolazi i ona mala? S dugim nogama i kratkom suknjicom?“

„Kiki? Samo se ti nje okani“, upozorio ga je Lik.

„Ali izgleda baš prijatno.“

Lik je ipak bio bolje upućen. Kiki nije bila prijatna. Bila je fatalna. Vesela, divlja, puna energije, hronično dobro raspoložena

² Hendikep je broj koji u golfu označava jačinu igrača. (Prim. prev.)

i često zaljubljena. „Od čednosti izlaze bubuljice“, tvrdila je. Htela je da nauči francuski jer se na svojoj „interrejl“ turi nasmrtno zaljubila u jednog Matjea iz Ruana. Nadala se da bi njihova veza postala bogatija kad bi mogli malo i da razgovaraju. Nažalost, Kiki je već nakon četiri časa francuskog za početnike ustanovila da Matje najradije priča o svojoj bivšoj devojci. Utehu je našla u Niku. I u Mihaelu. Sanjala je o ozbiljnoj vezi, ali ipak je više volela sam seks nego muškarce s kojima je spavala.

„Dobra stvar sa samoćom jeste to što možeš sasvim da se usredsrediš na karijeru“, ubeđivala je samu sebe. Sama jeste bila, jedino joj je još nedostajala odgovarajuća karijera. Sadašnji posao dizajnera u renomiranom dizajnerskom studiju „Talberg“ nije joj doneo uspeh kojem se nadala. Bila je deo dizajnerskog tima koji je radio za Johanesa Talberga. Kreativni vođa i otac preduzeća kreirao je nameštaj, lampe, detalje za kuhinje i dnevne sobe, a ponekad i čitav enterijer za prodavnice i hotele. Kiki još nije uspevala da se istakne među ostalim dizajnerima u grupi. Ipak, verovala je u sutra. Svakog dana iznova.

„Pričaj već jednom“, navaljivao je mladi kelner.

Lik je mogao mnogo da mu ispriča. Znao je sve o Kikinim vezama, ali ne samo o tome. Pet žena nije ni naslućivalo koliko je Lik upućen u njihove živote. Pažljivo je osluškivao njihove razgovore i znao sve čak i o njihovim tradicionalnim višednevnim izletima. Nije ni čudo, budući da su se na sastancima utorkom redovno prepričavale anegdote s tih putovanja, što je jednako redovno bilo praćeno snažnim potresima smeha i veselim raspoloženjem.

Prvi put su otputovale zajedno da bi se u tišini Bergišes Landa³ pripremile za ispit iz francuskog. Zajednički vikend se pokazao

³ *Bergisches Land* – brdovita oblast u pokrajini Severna Rajna – Vestfalija. (Prim. prev.)

kao ogroman uspeh. Ispit, međutim, u daleko manjoj meri. Kiki i Estel nisu čak ni izašle na ispit. Kiki je, naime, u to vreme bila isuviše zauzeta francuskim govorom tela, a Estel je shvatila da je vikendica u Francuskoj krajnje demode, za razliku od vikendice u Algarveu⁴. Zašto onda učiti francuski? Mladaj doktorici Evi se od uzbuđenja pobunio želudac, pa je najveći deo ispita provela u toaletu Instituta za francuski jezik. Kasnije se ispostavilo da za to uzbuđenje manje treba da zahvali ispitu a više svom novom uređaju za izračunavanje ciklusa, koji još nije bio sasvim ispitan. Sedam meseci kasnije, na svet je došao David, Evin prvorodeni sin. Bio je težak preko četiri kilograma, dugačak pedeset sedam centimetara, i predstavljao je razlog za to što Eva nije postigla više – ni na kursu francuskog, ni na mestu asistenta u Centru za kardiologiju u Parizu. Potpisan ugovor sačuvala je sve do danas, „kao simbol života koji joj je za dlaku izmakao“, kako je obično govorila.

Judit je propisno izašla na ispit i propisno na njemu i pala. Pozamašnu sumu za sistematsko lečenje od ispitne treme, koju je iza Kajevih leđa krckala od novca za kuću, mogla je i pametnije potrošiti.

Karolina, advokatica sa odlično položenim pravosudnim ispitom, jedina je položila. I to, naravno, kao najbolja u grupi. Brilljerala je svojim perfektnim francuskim. Iako je Lik njenu karijeru pomno pratio u novinama, nikad mu nije bilo jasno za šta joj je uopšte bio potreban taj jezik: nijedan od teških kriminalaca, s kojima je kao javni branilac imala posla, nije pokušao da opljačka Luvr, otme avion „Er Fransa“ ili digne u vazduh Afjelov toranj. Čak je i Karolinin suprug Filip, lekar opšte prakse u Lindentalu, najradije letovao u Italiji. Čak ni njenoj deci nikada nije trebala pomoć s francuskim. Naime, za razliku od Evinih četvoro dece, oni nisu imali nevolja sa školom.

⁴ *Algarve* – najjužniji region u Portugalu. (Prim. prev.)

Lik je svom radoznom sinu mogao o svemu tome pričati satima. Ipak, ćutao je kao zaliven. Vlasnik restorana bio je dovoljno mudar da nikad ne dozvoli ženama utorka da primete koliko o sebi i nenamerno otkrivaju. On je bio njihov nemušti pratilac i poštovalac, a „Le Žarden“ njihova ispovedaonica. Sto je bio besprekorno postavljen, kuvar u niskom startu, sveće dopola dogorele.

„Zašto li ih još nema?“

Lik je uznemireno pogledao na sat. Osam i petnaest.

Svakako je bilo uobičajeno da grupe iz obližnjeg Instituta za francuski jezik svraćaju u „Le Žarden“. Neobično je bilo to što se iz toga razvilo prijateljstvo za ceo život. A naročito je neobično bilo to što je sto rezervisan za pet žena ovog puta ostao prazan.

Kada je Lik posle jedanaest sati zaključao restoran a da se ni Karolina niti bilo koja druga od pet žena nije javila, znao je da nešto nije u redu. To nešto je sigurno bilo veoma značajno, značajnije od svega što se dogodilo za tih petnaest godina.

2

„Moramo da otkážemo Liku.“ Prijateljice su još pre nekoliko dana razgovarale o tome. Ali kada je došao utorak, nijedna od njih nije se toga ni setila.

Arne, sadašnji muž njihove prijateljice Judit, ležao je na četvrtom spratu kelnske Bolnice Svetog Josifa. „Četvrti sprat“ je bio eufemizam kojim su lekari i bolničko osoblje isuviše bezazleno opisivali odeljenje u kojem su se nalazili pacijenti na samrti. Sve je tu bilo prigušeno. I svetlost, i glasovi, a pre svega očekivanja. Na četvrtom spratu, čekala se smrt. Arne je čekao već šest dana, a s njim i Judit i njene prijateljice, koje su naizmenično dežurale s njom.

Arneova bolest je nalikovala vožnji u luna-parku. Svaki uspon bi se pokazao kao iluzija. Na trenutak bi se našao na vrhu, da bi se već sledećeg časa ogromnom brzinom strmoglavio u ponor. Loše vesti su se utrkivale jedna s drugom:

„Operacija nije moguća.“

„Veoma loša krvna slika.“

„Hemoterapija bezuspešna.“

„Samo je pitanje vremena.“

To je bilo pre devetnaest meseci. Tokom tih meseci, Arne i Judit su izbegavali temu umiranja kako su znali i umeli. Judit se trudila da potisne misli o tome da Arne uskoro više neće biti kraj nje. Kraj se, ipak, neminovno bližio.

„Moramo da se pobrinemo da jedna od nas uvek bude s Judit“, predložila je Eva i napravila raspored za sve prijateljice, podelivši ih po smenama. No ipak je ona bila prva koja je morala da napusti dežurstvo. Lena, njena trinaestogodišnja kćerka, poremetila joj je raspored jednim nenamernim saltom s bicikla, koji se okončao jednim klimavim zubom. U takvim okolnostima, Eva nije mogla da je ostavi samu.

„Da li bi mogla da uskočiš umesto mene?“, pisalo je u SMS poruci koju je Eva poslala Karolini.

„Skraćiću proces“, obećala je advokatica, koja je upravo bila usred sudske rasprave.

Eva je morala da ode pre nego što joj je stigla zamena. Tako se dogodilo upravo ono što su želele da spreče: Judit je prvi put ostala sasvim sama na četvrtom spratu. Sama sa sobom i svojim strahom.

„Oproštaj za porodicu organizujemo što je moguće intimnije!“, obećala je kršna medicinska sestra s tvrdim istočnoevropskim naglaskom. Samo bi povremeno promenila infuziju i donela čaj za Judit, koji se sumnjivo osećao na rum.

„Ilegalno ali dobro“, došapnula bi joj žena zavereničkim glasom. „Strah rastvarati u alkohol.“

„Hvala mnogo, sestro...“

Kako li se ono zvala? Judit bi je rado oslovila imenom, ali nikako nije mogla da se seti egzotičnog niza konsonanata s natpisa koji se njihao u ritmu udisaja i izdisaja na enormnim češkim grudima te sestre.

„Česi su izuzetno škrti na samoglasnicima“, našalio se Arne prvog dana u bolnici, u jednom neočekivano bistrom momentu. „Trebalo bi da pregovaraju s Fincima da im udele koji samoglasnik.“

Judit se umorno nasmešila.

„Ozbiljno“, insistirao je Arne slabim glasom, „uzmi, na primer, reč 'sladoled': Česi kažu 'zmrzlina'. A Finci? 'Jetele.'“

Judit nije imala pojma da li je to tačno. Ali veoma dobro je razumela šta je Arne hteo: čak i na samrtnoj postelji, pokušavao je da je razveseli. Sve dok ga nije izdala snaga.

Bespomoćno je posmatrala kako Arne, iz dana u dan, slabi i tone u jastuke, kako mu nos postaje šiljatiji a disanje pliće. Kako trese rukama kao da hoće da poleti. Iz minuta u minut, iščezavao je onaj velik, snažan muškarac u kojeg se Judit pre pet godina zaljubila do ušiju – uprkos bradi koja ju je gicala i uprkos njegovim kariranim flanelskim košuljama.

„Izgleda kao da će svakog trenutka uzeti u ruke gitaru i zapevati o viskiju, ženama i pištoljima“, došapnula je Estel prilično glasno ostalim ženama utorka kada su ga prvi put videle.

„Imam neupadljivo lice i grozan ukus za odevanje, ali to je sve deo mene“, suprotstavio joj se Arne jednako drsko.

Isto je osećao i prema Judit. I ona je bila deo njega. Venčali su se na brodu na Rajni, cela šezdeset tri dana nakon što ju je otkrio u knjižari, negde između feng šuija i budizma.

„Sve teče“, izjavio je Arne svečano, „baš kao ova reka.“

Nisu samo žene utorka bile zatečene brzinom zbivanja.

„Mnogo nam je drago što smo upoznali Juliju“, radovala se jedna elegantno popunjena tetka u kostimu boje jorgovana. Mirisala je na kuglice protiv moljaca i na „4711“⁵.

„Zove se Judit“, ispravila je Karolina tetku po ko zna koji put, jer Arne je imao mnogo tetaka.

Lice stare gospođe je poprimilo boju koja se savršeno slagala s bojom jorgovana.

5 Marka kolonjske vode, koja nosi ime po nekadašnjem broju kuće u kojoj se nalazilo sedište firme *Muelhens GmbH & Co. KG* u ulici Glockengasse u Kelnu. (Prim. prev.)

„Nema veze“, odmahнула je Estel. „I mi smo Antona upoznale tek pre nekoliko dana.“

„Arnea“, opomenula ju je tetka, koja nije imala nimalo osećaja za Estelin humor.

„Sve se odigralo vrlo brzo“, slagali su se svi prisutni, dodajući ono čuveno: „Ko bi rekao!“

„Ja bih rekla“, izjavila je Judit. „Odmah sam znala da je Arne taj s kojim ću dočekati starost.“

A sada ju je sudbina dovela na četvrti sprat te bolnice.

Napolju se prvi put u poslednjih nekoliko dana sunce promolilo iza oblaka, na odeljenjima je počelo vreme za posete, a na četvrtom spratu vreme je teklo kap po kap. Pedeset devet minuta do sledećeg dolaska medicinske sestre, deset minuta za čaj, tri minuta za nameštanje Arneovog jastuka, trinaest sekundi da se kapi s rastvorom morfijuma rastvore i nestanu u providnoj cevčici.

Gde li je Karolina? Svaka od pet prijateljica sad bi joj dobro došla. Njihovo društvo pružalo joj je utehu. Eva bi joj donosila plastične posudice s raznim đakonijama, Estel najnovije tračeve, Kiki dobro raspoloženje i dašak užurbanosti. No čak je i to bilo bolje od samrtne tišine kad čovek samo čeka poslednji trenutak.

Iz hodnika se začuo nekakav zvuk. Bili su to pogrebnici. Čuli su se još izdaleka. Bolnička kolica su škripala, a pogrebna su klizila po linoleumu na mekim gumenim točkovima. Prvo bi se začulo fino zujanje, a zatim teški koraci članova porodice koji napuštaju bolničku sobu. Sat-dva kasnije, stigla bi trupa za dezinfekciju, sa svojim kolicima koja su skičala visokim tonom. Onda bi se opet začula škripa bolničkih kolica. Judit je za tih nekoliko dana više puta odslušala tu pesmu smrti, koja se na četvrtom spratu neprekidno ponavljala poput kanona. To je možda bilo i gore od Arneovog krkljanja.

Dok je Arne bio zdrav, Judit je imala hiljadu želja. Sada je pak imala samo jednu. Kada bi samo još jednom mogla da mu čuje glas, da čuje njegov razuzdan smeh, oseti njegove ruke na svojoj koži. Samo još jednom. Molila se.

Nije znala kako će dalje bez njega. Nije mogla ni da zamisli kako se s tog četvrtog sprata vraća u prazan stan. Kako li će ikad ponovo zaspati u krevetu u kojem je nekad ležala s njim? Nikada nije volela tu neudobnu prostoriju koja je predstavljala njihovu spavaću sobu.

Čudno. Judit je uskoro trebalo da proslavi četrdeseti rođendan, a nikad nije sebi kupila krevet. Sa sedamnaest je napustila krevet na sprat koji je delila sa osam godina mlađim bratom i uselila se kod dečka. Kaj je imao dvadeset sedam godina i madrac širok osamdeset centimetara. Pri svakom pokretu, ruka bi joj se očešala o zid, grub poput rendeta. Kaj je, naime, u beli kreč dodao piljevinu.

„Pravi španski zid je preskup“, izjavio je neumoljivim glasom.

Judit je volela šarene tapiserije toplih boja, ali to je bio Kajev stan. I Kajev novac, i Kajeve zamisao o životu. Tu su spadali i španski zid, i štednja, i burme. Kaj je čak i u seksu voleo proračunatost. Uvek bi je prvo izljubio po dijagonalnoj liniji odozgo ka pupku, istovremeno prelazeći dlanovima preko njene desne butine. Kao da je to napamet naučio iz nekog priručnika. Pošto je provela nekoliko godina s njim, Judit je osećala toliku hladnoću da je jednostavno pobegla Volfu, koji je imao vodeni krevet. A kasnije i Arneu. Kaj je stavljao novine na automobilska sedišta kada bi padala kiša. Arne je bos skakutao po parku i prao stopala u baricama.

„Teoretski“, izustio je Arne na jedvite jade. Judit se presekla. U sobi je već danima vladala tišina, a sad odjednom ta reč.

„Teoretski“, promrmljao je Arne još jednom, podigavši ruku i odmah je iscrpljeno pustivši da padne. Judit je svašta probala, primakla se njegovim usnama, no on je ostao pri toj jednoj reči: „Teoretski!“

Tomas Man je u samrtnoj postelji tražio da mu donesu naočari, Gete je tražio više svetlosti, a Isus, prema legendi, nije tražio baš ništa. „Svrši se“, navodno je izjavio na krstu pre nego što se vratio svom nebeskom ocu. Judit je to zvučalo kao da je pet marketinških eksperata dugo većalo o tome koje bi poslednje reči prilikom raspeća ostavile najjači utisak. Arneova poslednja poruka preživelim, njegova poslednja reč, bila je „teoretski“.

Da je imalo smisla – nije. Prvi Juditin muž bio je otelotvorenje teorije. Arne je pak bio praktični hedonista, neizlečivi optimista i ljubitelj svega što se nalazilo između neba i zemlje. Zar bi inače išao na hodočašće u Lurd, u pećinu Svete Marije?

Vrata su se otvorila, prenuvši Judit iz misli. Karolina. Konačno. Konačno! Judit je sa olakšanjem naslonila glavu Karolini na rame. Advokatica pritom nije bila neko ko naročito voli da se grli. Ali Judit je naprosto bila srećna što više nije sama. Karolina ju je nežno potapšala po leđima: „Mnogo mi je žao, Judit.“

„Eva je morala da ode ranije. Zbog Leninog zuba. Pala je s bicikla.“

„Kada se to desilo?“

Glas joj je bio pun sažaljenja. Pritom je Karolina obično prva kudila Evu zbog toga što se previše posvećuje porodici.

„Još juče po podne. Kada se Lena vratila iz škole. Ali zubar je hteo da je danas još jednom pregleda.“

„Judit, mislila sam na Arnea.“

Uputila joj je jedan jedini prodoran pogled. Njene budne, mudre, nepodmitljive oči bile su strah i trepet za njene protivnike

u sudnici. Ponekad i za Judit, koja se u tom trenutku zbunjeno okrenula prema Arneu i shvatila ono što je Karolina videla već na prvi pogled. Arne više nije disao. Tanka koža koja je prekrivala njegovo mršavo lice sijala je sivkastim odsjajem. Otišao je sasvim tiho. Kao da nije želeo da je uplaši.